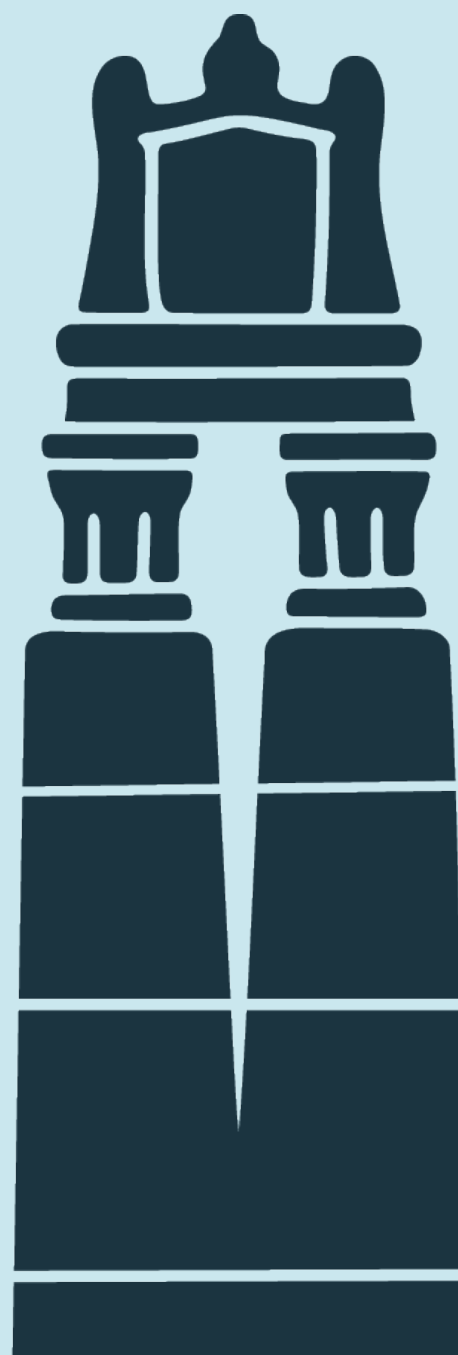

Eda kommun

Strategi för styrning

Strategi för styrning

Styrdokument - Politiskt ställningstagande

Dokumenttyp:	Strategi
Beslutsdatum och paragraf:	2026-09-17 § 147
Beslutsfattare:	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig:	Kommundirektör
Diarienummer:	KS/2026:162
Omfattning:	Strategin för styrning gäller för hela Eda kommuns organisation – förvaltningen, nämnder och helägda bolag inom kommunkoncernen. Den utgör ett övergripande ramverk för kommunens styrning och ska tillämpas i alla planering, budgetarbete, genomförande och uppföljning av verksamhet.
Giltighetstid:	Dokumentet gäller tills vidare och revideras vid behov, exempelvis vid större förändringar i lagstiftning, politiska prioriteringar eller organisatoriska förutsättningar. Strategin för styrning är nära kopplad till kommunens strategiska plan och ska ses över i samband med varje ny mandatperiod eller vid förändringar i kommunens övergripande mål. Efter varje genomförd budgetprocess ska kommunledningen genomföra en utvärdering av processen i syfte att identifiera förbättringsområden och säkerställa att den fortsatt stödjer en ändamålsenlig styrning. Resultatet av utvärderingen kan, vid behov, ligga till grund för uppdatering eller revidering.
Uppdaterad/Reviderad:	2025-12-10 § 100
Versionsnummer:	2

Strategi för styrning

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	3
Inledning.....	4
Bakgrund	4
Syfte.....	4
Mål	4
Strategi för styrning.....	5
Vision och övergripande mål.....	5
Styrkedjan	5
Roller och ansvar	5
Planerings-, budget- och uppföljningsprocess	7
Anslagsbindningsnivåer	9
Uppföljning och rapportering.....	11
Digitalisering och analys.....	12
Koppling till styrdokument.....	12
Medskapande i styrningen	12

Strategi för styrning

Inledning

Strategin för styrning beskriver hur Eda kommun omsätter sin strategiska plan i praktisk ledning och samordning. Den visar hur vision, mål och värdegrund konkretiseras i planering, genomförande och uppföljning – och hur roller, processer och ekonomiska principer samverkar för att nå kommunens mål.

Bakgrund

Eda kommun styrs genom politiskt beslutade mål, ekonomiska ramar och lagstadgade krav. För att säkerställa en gemensam och sammanhållen styrning i hela kommunkoncernen behövs tydliga principer för ansvar, planering, genomförande, uppföljning och analys.

Syfte

Syftet med strategin är att skapa en gemensam grund för styrning, planering, genomförande och uppföljning i Eda kommun. Strategin ska säkerställa att verksamhet och ekonomi styrs mot kommunens vision, övergripande mål och god ekonomisk hushållning.

Mål

Målet med strategin är att:

- Tydliggöra styrkedjan från mål till uppföljning.
- Säkerställa en enhetlig styrning i hela kommunkoncernen.
- Klargöra ansvar och mandat i organisationen.
- Stärka sambandet mellan verksamhet och ekonomi.
- Främja transparens, god ekonomisk hushållning och hög målluppfyllelse.

Strategi för styrning

Strategi för styrning

Vision och övergripande mål

Eda kommuns styrning utgår från visionen:

Eda kommun – en gränskommun där gemenskap skapar möjligheter.

Kommunens värdegrund genomsyrar styrningen genom att säkerställa att beslut fattas med respekt för medborgarnas behov och med fokus på kvalitet, tillgänglighet och småskalighet. Samtidigt sker styrningen inom ramen för politiskt beslutade mål, lagstiftning, budget och kommunens styrdokument. Värdegrunden fungerar som ett etiskt komplement till den formella strukturen och bidrar till att skapa en gemensam riktning i både strategisk planering och dagligt arbete.

Kommunfullmäktige har beslutat om sex övergripande mål som vägleder styrningen: hållbara livsmiljöer, goda kommunikationer, ett framgångsrikt näringsliv, rika upplevelser och kultur, effektiv offentlig service samt livslångt lärande. Målen är kopplade till FN:s globala mål och utgör grunden för hela styrkedjan.

Styrkedjan

Styrkedjan är kärnan i Eda kommuns styrning och visar hur kommunens arbete hänger ihop – från långsiktig vision till konkret verksamhet. Den börjar med kommunens vision, som uttrycker den övergripande viljan och riktningen för utvecklingen. Visionen konkretiseras i ett antal övergripande mål, som anger vad kommunen vill uppnå inom centrala samhällsområden.

Utifrån dessa mål formulerar varje nämnd och verksamhet sina verksamhetsmål, som styr det dagliga arbetet. Verksamhetsmålen omsätts i aktiviteter och insatser som genomförs inom ramen för budget och planering. Genom regelbunden uppföljning och analys säkerställs att målen nås, att resurser används effektivt och att eventuella avvikelser hanteras i tid.

Strategin beskriver hur kommunens vision och övergripande mål konkretiseras i verksamhetsmål, planering, budget, uppföljning och analys. Den tydliggör roller och ansvar, ekonomiska principer och processer för styrning. Genom att samla detta i ett gemensamt dokument skapas förutsättningar för en samordnad, transparent och effektiv styrning av hela kommunkoncernen.

Roller och ansvar

För att styrningen ska fungera effektivt krävs att roller och ansvar är tydligt definierade. I Eda kommun har varje nivå i organisationen en specifik funktion i styrkedjan.

Strategi för styrning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar om strategisk plan, budget, finansiella mål och skattesats.

Fullmäktige sätter den övergripande viljeinriktningen för kommunens utveckling och ansvarar för att resurser fördelas i linje med politiska prioriteringar.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens verksamhet och har ett övergripande ansvar för att fullmäktiges beslut och mål omsätts i praktisk styrning. Styrelsen säkerställer att uppföljning sker enligt fastställda rutiner och att samordning sker mellan nämnder och förvaltningar.

Kommunstyrelsen bedömer måluppfyllelsen genom delårsrapport och årsredovisning, där verksamhetsmålen analyseras i förhållande till kommunens övergripande mål. Inom ramen för sin uppsiktsplikt följer kommunstyrelsen även övriga nämnders måluppfyllelse och uppmärksammar kommunfullmäktige på eventuella avvikelser.

Nämnderna

Nämnderna ansvarar för verksamheten inom sina respektive områden. De beslutar om verksamhetsplaner, följer upp resultat i förhållande till verksamhetsmål och budget samt ansvarar för att resurser används effektivt. Nämnderna säkerställer också att rapportering sker enligt strategins struktur.

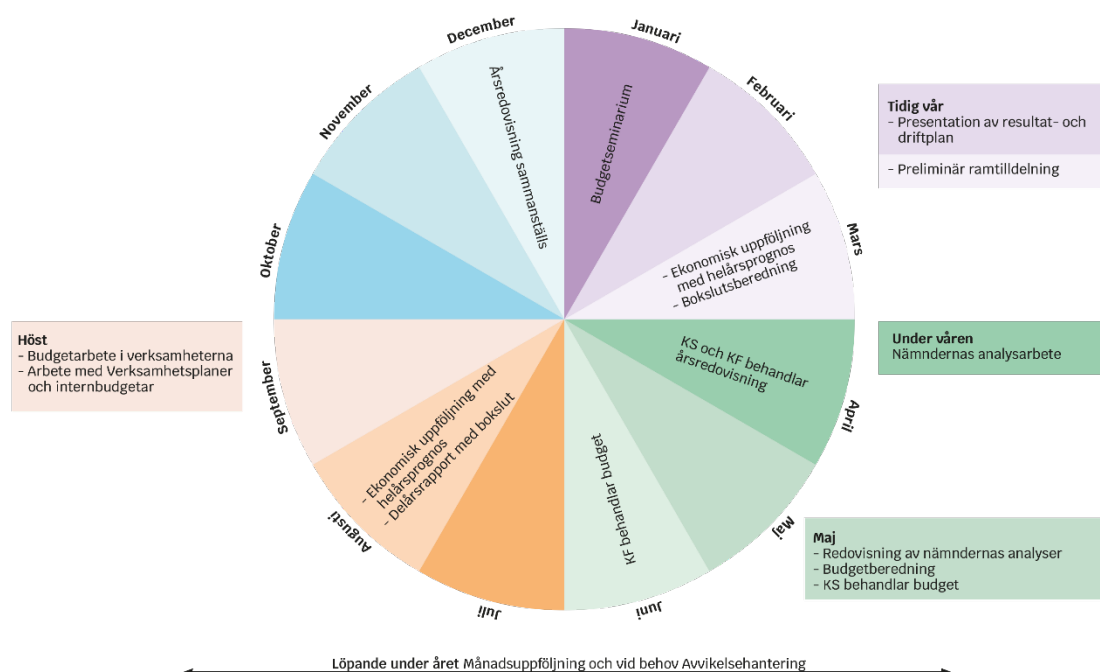
Förvaltningen

Förvaltningen har det operativa ansvaret för att planera, genomföra och följa upp verksamheten i syfte att uppnå kommunens mål. Förvaltningen tar fram förslag till verksamhetsplaner och underlag för uppföljning samt analyserar resultat och föreslår åtgärder vid behov.

Strategi för styrning

Planerings-, budget- och uppföljningsprocess

Eda kommun arbetar utifrån en sammanhållen planerings-, budget- och uppföljningsprocess som följer en tydlig årscykel. Processen säkerställer att kommunens mål, verksamhet och ekonomi hålls samman genom planering, genomförande, uppföljning och analys.

Hösten inleds med budgetarbete i verksamheterna, där underlag tas fram inför kommande planperiod.

I början av året hålls ett budgetseminarium där kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU), presidierna i nämnderna och tjänstepersoner diskuterar budgetförutsättningar, mål och utmaningar inför kommande planperiod.

Under tidig vår, runt februari och mars, sker två viktiga sammanträden för allmänna utskottet.

Vid det första presenteras resultat- och driftplan enligt gällande flerårsplan, justerad med ny skatteprognos. Tekniska ramar och politiska prioriteringar diskuteras.

Vid det andra sammanträdet presenteras uppdaterade resultat- och driftplaner, finansiella mål och verksamhetsmål. Diskussionen mynnar ut i en preliminär ramtilldelning och investeringsutrymme som överlämnas till nämnderna.

Under våren arbetar nämnderna med sina preliminära ramar och analyserar konsekvenserna för den egna verksamheten.

Strategi för styrning

Nämndernas presidier deltar därefter vid ett sammanträde med KSAU, där verksamheternas förutsättningar, konsekvenser och prioriteringar redovisas och diskuteras tillsammans med ekonomiavdelningen. Dialogen ligger till grund för den fortsatta budgetberedningen.

I budgetberedningen fastställs slutligt förslag till resultat- och driftplan, investeringsbudget, finansiella mål, koncernövergripande mål, målindikatorer och skattesats. Centralrådet (de fackliga organisationerna) informeras om budgetförslaget innan kommunstyrelsens sammanträde.

Slutligen beslutar kommunfullmäktige om budget och strategisk plan, inklusive skattesats. Efter kommunfullmäktiges beslut tar förvaltningen fram förslag till verksamhetsplaner och internbudgetar.

Strategi för styrning

Anslagsbindningsnivåer

För att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning i den ekonomiska styrningen fastställs anslagsbindningsnivåer för drift- och investeringsbudget. Anslagsbindningsnivåerna anger på vilken organisatorisk nivå budgetmedel beslutas och inom vilka ramar omdisponeringar får ske. Syftet är att skapa förutsägbarhet, god ekonomisk hushållning och en tydlig balans mellan ansvar och handlingsutrymme.

Driftsbudget

Kommunfullmäktige anvisar medel till driftbudgeten genom att fastställa ett nettobelopp för varje nämnd eller styrelse. Nettobeloppet inkluderar samtliga kostnader och intäkter.

Varje nämnd/styrelse ansvarar för att fördela medlen inom sin budgetram, i enlighet med de mål, riktlinjer och anvisningar som kommunfullmäktige beslutat.

- Omdisponering **inom** nämndens/styrelsens driftsram beslutas av nämnden/styrelsen.
- Omdisponering **mellan** nämnder/styrelser beslutas av kommunfullmäktige.
- Omdisponering får endast avse innevarande budgetår.

Om budgetramen inte räcker ska nämnden i första hand omfördela resurser inom sin egen ram. I andra hand ska behovet av förändrade verksamhetsmål lyftas till kommunfullmäktige.

Vid större förändringar i verksamhetens inriktning ska frågan alltid behandlas och beslutas av kommunfullmäktige.

Tilläggsanslag – drift

Nya behov som uppstår under året ska hanteras inom nämndens tilldelade budgetram. Om behovet beror på oförutsedda händelser kan kommunfullmäktige besluta om tilläggsanslag.

Investeringar

Definition av investering

En investering är anskaffning av tillgångar för stadigvarande bruk eller innehav, dvs. en anläggningstillgång. För att klassas som investering ska tillgången:

- ha en nyttjandetid överstigande tre år.
- ha ett anskaffningsvärde som överstiger ett prisbasbelopp.

Strategi för styrning**Investeringsbudget**

Varje nämnd tilldelas en investeringsram per verksamhetsområde (till exempel gata, fastighet) för kommande år, baserat på en investeringsplan som presenteras vid budgetberedningen.

- Höjning av investeringsram under året beslutas av kommunfullmäktige.
- Medel för investeringsobjekt över 3 miljoner kronor anvisas per objekt.
- Nämnden beslutar om fördelning av medel till enskilda projekt inom respektive område.
- Uppföljning ska ske löpande under året.

Omdisponering:

- Mellan projektområden inom samma nämnd som överstiger 1 miljon kronor, eller för enskilda projekt som överstiger 3 miljoner kronor, beslutas av kommunfullmäktige.
- I övriga fall beslutar nämnden.

Investeringsbudget – taxekollektiv

De taxefinansierade verksamheterna VA (Vatten och Avlopp) och Renhållning ska bära sina egna kapitaltjänstkostnader via fastställd taxa.

- Varje kollektiv tilldelas en investeringsram baserad på en investeringsplan som redovisas vid budgetberedningen.
- Medel för investeringsobjekt över 5 miljoner kronor anvisas per objekt.

Omdisponering:

- Mellan projektområden som överstiger 3 miljoner kronor, eller för enskilda projekt som överstiger 5 miljoner kronor, beslutas av kommunfullmäktige.
- I övriga fall beslutar nämnden.

Tilläggsanslag – investering

Begäran om tilläggsanslag ska föregås av en analys av möjligheten till omdisponering. Beslut om tilläggsanslag fattas av kommunfullmäktige.

Överföring mellan åren

Eventuell ombudgetering av investeringar ska ske enligt bokslutsanvisningarna. Huvudprincipen är att pågående investeringsprojekt som inte är färdigställda ombudgeteras. Investeringar som inte har påbörjats under året ombudgeteras normalt inte.

Ombudgetering av driftsmedel är inte tillåten.

Strategi för styrning

Uppföljning och rapportering

Uppföljning är en central del av Eda kommuns styrning och avgörande för att säkerställa att verksamheten når sina mål och att resurser används enligt fastställda budgetramar. Kommunen arbetar med både ekonomisk och verksamhetsmässig uppföljning, som sker regelbundet och strukturerat under året.

Det finns tre fasta rapporteringstillfällen till kommunfullmäktige:

Ekonomisk uppföljning efter mars med helårsprognos, som ger en tidig indikation om hur kommunens ekonomi utvecklas under året.

Ekonomisk uppföljning efter augusti med helårsprognos, ett tillfälle som ger en uppdaterad bild av kommunens ekonomiska läge mitt i året. Delårsrapport med bokslut, ger en mer detaljerad redovisning av kommunens ekonomiska utveckling under perioden januari-augusti.

Kommunkoncernens årsredovisning utgör den samlade redovisningen av kommunens och de kommunala bolagens verksamhet, ekonomi och måluppfyllelse under året.

Efter verksamhetsårets slut ska varje nämnd och styrelse upprätta en ekonomisk sammanställning och lämna en verksamhetsberättelse enligt ekonomiavdelningens bokslutsanvisningar.

Underlagen ligger till grund för kommunkoncernens årsredovisning.

Årsredovisningen ska godkännas av kommunstyrelsen före revisorernas granskning och behandlas av kommunfullmäktige senast i maj året efter verksamhetsåret.

Beredning och analys

Efter periodernas slut inleds arbetet med att bearbeta och analysera underlagen inom förvaltningen. Detta arbete är avgörande för att säkerställa kvalitet och relevans i det som sedan presenteras. När underlagen är färdiga går de vidare till beredning i utskott och kommunstyrelse innan de når kommunfullmäktige.

Månadsvis uppföljning

Utöver dessa tre tillfällen sker månadsvis uppföljning mellan verksamhetsområden och nämnder, samt mellan nämnder och kommunstyrelsen. Uppföljningen omfattar både drift- och investeringsredovisning samt verksamhetsresultat, vilket ger en samlad bild av läget.

Vid negativa avvikelser görs en analys och åtgärdsförslag tas fram. Mindre avvikelser hanteras på verksamhetsnivå, där snabba insatser kan vidtas inom ramen för befintlig budget. Större avvikelser, som påverkar den övergripande budgeten eller måluppfyllelsen, beslutas på politisk nivå och kan kräva omfördelning av resurser.

Denna struktur säkerställer att verksamheten hålls inom budgeterade ramar, att målen följs upp och att eventuella problem kan åtgärdas snabbt. Regelbunden uppföljning är en förutsättning för god ekonomisk hushållning och en effektiv styrning av kommunen.

Strategi för styrning

Digitalisering och analys

Eda kommun ser digitalisering som en strategisk resurs i styrningen av verksamheten. Genom kommunövergripande strategier och program för digital utveckling och systemförvaltning tydliggörs hur digitala verktyg används för att effektivisera arbetssätt, förbättra uppföljning och skapa bättre beslutsunderlag. Exempelvis används GIS-system för att visualisera och analysera geografiskt kopplad information, vilket ger stöd i planering och samhällsutveckling.

Systemförvaltningen är organiserad för att säkerställa att verksamhetssystemen bidrar till ekonomi, säkerhet, verksamhetsnytta och arbetsmiljö. Digitala lösningar är en integrerad del av kommunens kvalitets- och utvecklingsarbete och utvecklas kontinuerligt för att stödja analys, dialog och insyn i styrningen.

Koppling till styrdokument

Strategin för styrning är en del av Eda kommuns övergripande struktur för styrning och samverkar med övriga styrdokument. Den konkretiserar hur styrningen ska genomföras i praktiken och utgör ett ramverk för planering, genomförande och uppföljning. Genom tydliga riktlinjer för styrdokument skapas ordning och systematik i styrningen, där mål, resurser och ansvar hänger ihop.

Strategin relaterar till:

- Strategisk plan – som anger kommunens långsiktiga inriktning och mål och som fastställer ekonomiska ramar och prioriteringar.
- Verksamhetsplaner – som konkretiserar hur mål omsätts i aktiviteter och insatser.
- Policies och riktlinjer – som ger vägledning inom specifika områden och säkerställer att styrningen sker i enlighet med lagstiftning och kommunens värdegrund.

Tillsammans skapar dessa dokument en sammanhållen struktur för styrning, uppföljning och utveckling i hela kommunkoncernen.

Medskapande i styrningen

Invånardialog är en integrerad del av Eda kommuns strategi för styrning. Genom att ta tillvara invånarnas perspektiv i planering, uppföljning och beslutsfattande stärks kvaliteten och legitimiteten i kommunens arbete. Befintliga strukturer för dialog används systematiskt som underlag för behovsanalys, prioriteringar och utvecklingsinsatser. Medskapande är därmed inte en separat aktivitet, utan en del av den löpande styrningen.